

BAKURUBASANNI

(número 12 sobre 12)

Malikoro - Dernière 300

Afırkı konu - Dayanışma

Jamana war = Daroma 1000

Kunnafoniseben bota kalo o kalo. BP: 24 Telefoni : 22-21-04. Bozola Bamako-Mali. San 25nan boko311nan A sónqo : darama 15

Desanburukalo san 1997

«AMAP» bilasirai jekulu magow
wasaru ka laje 6 nan senfe.

Jekulu min sigira senkan «AMAP» ka walew bolodali kama, n'o y'a baarakeda bilasirali n'a laadili ye soro'kow ni yerelabenkow la, o y'a kala'je 6 nan ke san 1997 desanburukalo tile 11 don, kunnafonikow minisiriso ka lugonyesokono. A laje dabora wale minnu lajeli kama, o ye saba ye, ani haminanko misennin minnu be «AMAP» nisomego.

«AMAP» jemogoso la.
Nka, wale saba la, fila de ye jekulu
mögow neköröfa, n'oye baarakelenw
ye san 1997 kono, ani wari donyoro
n'a boyoro, kabini san damine na, fo
ka se setanburukalo tile 30 ma.
Baarako siratige la, a jirala ko faso
togola kunnafonisében «L'ESSOR»
mögow ka baara fanba nesinna
politikikow ni wotekow ma, n'o ye
peresidansigiani depitesigiye, baara
suguya werew ma se ka ke, ka caya
min kerefe. O politiki baaraw
geleyara, fo k'a damatemen. Nka,
«L'ESSOR» mögoy'a ke ka ne, ka
bëe wasa, k'o sababu ke
baarakeminén lakikaw söröli ye, ani
baarakelaw ka baarakalan kecogo
numan. O siratige la, a jirala ko
goferenaman ka dème temennen kó,
Kanada jamana ye «AMAP» dème
nibaarakeminénwye, iko fototalanw
ni ordinateriw, minnu söngö be
sefawari miliyon 20 bɔ. Nin dème
bëe de koson, san 1998 damine na,
«L'ESSOR» bëna farikura ta, bawo,
a bëna boli damine ne 8 kan; a bëna
kunnafonisében werew dilan, n'o ye

«magaziniw» ye, minnu kono^kow b^e
na nesin minisiriso d^ow ma. O baara
tun dabilala. Nka, nin b^ena ke sababu
ye, k'a damine kokura.
En

Fen min ye Mali wolokanw kunnafonisebenw baarada ye, min be «KIBARU» ni «KABAARU» ani «XIBAARE» bo kalo o kalo, a jirala k'o ka san 1997 baaraw bee sankorotara, k'o sababu ke kunnafoniw cayali ye, minnu jesinna politikikow, wotekow, jamana konokow n'a kokankow ma. O temennen ko, a baarakelaw

lafaamuyara baarakeminen kurako siratige la, walasa k'u bolo lajeya ka t'a fe. A baarada bolofara min be Moti dugu kono, n'o nesinnen be «KABAARU» kunnafonikow ma, o yoro labenna kojuman, k'a ceje cogoya la, min ye baara diya don Moti baarakelaw bee la.

Fen min ye «AMAP» bolofara ye, min nesinnen be kunnafoniw sɔrɔli n'u jensenni ma, n'o ka baara dulonnen be mansinw dama de la, a jirala ko mansin kuraw-bena bila kɔrolenw no na, walasa-ka baara nogoya, k'a teliya cogoya la, min b'a baarake nogonw hisondiya.

Nafoloko siratige la, a jirala ko wari sorota jatera fo ka se sefawari miliyon 416 ni waa 120 ni ko ma. Nka, jurusarabaliya koṣon, warije sorolen benna sefa miliyon 272 niwaa 60 ni ko ma. O siratige la, Minisiri Madamu Asikofare Ulematu Tanbura y'a nini «AMAP» ḥemqow fe, u ka wuli, k'u cesiri, ka cogo soro jurusarabaliw la, walasa wari ka soro, «AMAP» k'a kunkow ḥenabo, a fere ma. Laje kuncera ni bilasirali kumawye, minnu ḥesinna «AMAP» ka walew jidili ma, baarakow ni sorokow siratige la.

Wenan Bagayogo
ni Amadu GANI Kante

Dugukolo kasira

Dugukolo kasira ko n balimaw, aw kana tasuma bila kungo la; tasuma be ne balo jeni; a' ye sabali; ne be balo jiri ani bin na; n'olu jenina, ne be sa; a' ye sabali. Aw k'a don ni ne sara, aw ka baloko be geleya; aw y'a miiri ! Jiri kasira ko n balimaw, sabali! aw k'a don ko ne den be dun. Ne ye farafinna banaw furaw ye; ne ye farajela ~~cogorofuraw~~ ye. A'te sababli, a ka taasi doonin. Aw be k'a ke cogo min na, ~~aw~~ aw benbwaw tun y'a ke o cogo la, aw tun te ne soro yan. Aw y'a ke ~~ala~~ kama, ka ne ke a denw ka sininesigi ye.

Kolankoro Farasuwa Jara
Jalan - Kolokani mara la

Jamana 7 baarakela faamuyalenw ye njogon soro dugumakalanko hakilifalen tonsigi kene kan Bamako

K'a damine san 1997, desanburu kalo tile folo la, ka t'a bil'a tile 5 la, Benen, Burukina Faso, Gine, Mali, Nizeri, Senegali ni Togo jamanaw dugumakalanko baarakela faamuyalenw aniu togodala mogow ka kunnafonisebenwni arajosow ka ciden yamaruyalenw ye njogon soro Bamako hakilifalen kene kan, min tun jesinnendondonsenkura donni ma dugumakalanko koro : nafa minnu be kalan in lakurayali la, togodala jamakulu ni kunnafonidilaw joyoro min b'a ko la. Tonsigi in labenna dije jamana horonyalenw ka tonba bolofara fe, min ka baara jesinnen don kalan ni ladamuni ni seko ni dongo yiriwali ma dije seleke naani bee la, n'o ye «UNESCO» ye, ani farajela demejekuluba do, n'o togo ko : «EDI - E - AKISON».

Laje in kene sankorotara ni Mali minisiri fila ka nemogoya ye, n'o ye dugumakalanko minisiri Adama SAMASEKU ni Mali kunnafonikow minisiri Mmu Asikofare Ulematu TANBURA ye.

Mali minisiri fila kerefesigw tun ye Burukina faso ni Senegali ni Gine dugumakalankow minisiriw ye, ka fara «UNESCO» ka ciden Adama WANI ni farajela demejekulukofolen ta kan sanfe.

Laje dayeiedon, minisiri Adama SAMASEKU ye kuma ta, k'i sinsin feere kuraw kan, minnu n'an ka jamana kelen-kelen bee cogoyaw ni laadaw be njogon ta, walasa kunfinya dibi be se ka fara cogo min, ka bo an ka denmisew ni npogotigw ni balikuw nema.

O siratige la, Mali dugumakalanko minisiri ye jama hakililajigin Segu san 1995 kunben na, min ye Afiriki tilebinyanfan n'a cemanceyanfan jamanaw kalankow minisiriw dalaje

hakilijagabo tonsigi la, yelma nafamawdonnina kalanyiriwalisiraw bee la, k'o sinsirbere ke farafinna cogoyaw n'a laadaw ye.

Minisiri Adama SMASEKU y'a jir'ka korofo laban na, k'a mana ke cogo o cogo, k'an ka jamana kelen-kelen bee hamiyedenmisew fanba kalanni ye, walasa an ka netaa be se ka sabati cogo min na.

Njogonye in tile duuru jijalen kono, tonsigilaw y'u ka jamana kalanko geloya yorown'a njogoya yorowkunkun n'a njenjen tomo.

O siratige la, u da sera fen caman ma i n'a fo :

- jama ni jamakulu joyoro kalanko la;
- kalan kecogoyaw lakurayali;

Ulematu TANBURA ye kuma ta k'a jira, k'a hakili la, baarakemin minnu dira kunben kene in kan, obi somego sama bo. A ko ka «She don kulukulu kono, o be shetigi ma; nka she k'a ku sin yan o be she yere ma». Koro were min b'o la, o y'a ninini ye njogonyekelaw fe, baarakemin minnu man'u diya kene in kan, u be se ka t'o sifile u ka jamana kono, walasa donsen kura ka don dugumakalanko koro.

Mmu Asikofare Ulematu k'ale baarakelanjogon kunnafonidila caman nana kene in denbaya, i n'a fo togodala kunnafonisebenw ni arajosow ni jabaranin laselikelaw. Ak'olu ka ciden yamaruyalenw yeli

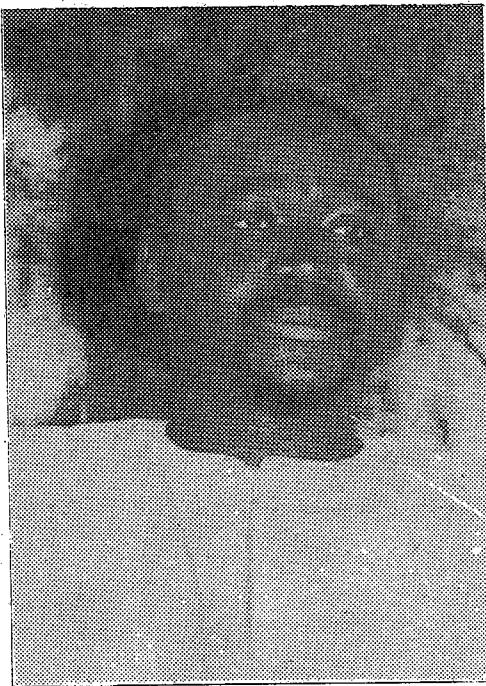
ka dogo nin kene suguyakan, minka baara semejiri ye kalan kecogoyaw ye. Minisiri Ulematu ko nka «moribee n'a joyoro don misiri la».

Kunnafonidilaw joyoro man dogo dugumakalanko kele nafama la, b a w o bolodinjogonma

kele don, ka deme lase karamogow ni kalandenw ni somogow ni jamana nemogow ma, walasa k'an ka netaa sabati, k'an bo kunfinya dibi la. Mali kunnafonikow minisiri ko Bamako tonsigi in kera sababu ye kibarulaselaw ka kalanko gundo caman don. A ye layidu ta, k'ale n'a baarakelanjogonw ben'u joyoro fa n'u bolo moono boli ye dugumakalanko baarakela faamuyalenw nufe, walasa an ka horonya kele da ka diya an bee la.

Basiriki TURE

Minisiri Ibarahima Sibi ye nogo ba Kayi mara taamasirakow la

San 1997 desanburukalo tile 11 don, Kayimara depitew ye wele bila Ibarahima Sibi ma, n'o ye bolifenkow ni sirababaarakow minisiri ye, a ka na depiteso la, ka Kayi mara sirabaw dilannikow n'u temenyorokow nefu ye, ka masoro, kuma caman be ka fo Kayi dugu n'a marabolo duguw taamasirakow la.

Nin tun y'a siñe fila de ye Kayi depitew be minisiri Ibarahima Sibi wele kalo kelen kono, a sirako nefoli kama. A weleli senfe, minisiri ye nogo bo Kayi mara taamasirakow bee la, K'a jira ko baaraw lakologirin min ye Kayi ni Loro ani Gogi sira ye, Moritani jamana dance la, k'o baara bolodara ka ban, bawo, k'o siraw de joyoro ka bon taamako la, Kayi mara kono.

O nefolenko, depite Dawuda Ture ye nininkali ke fen damadow la, i ko Kayi ni Lulo sirako; Kayi ni Saraya ani Lulo sirako, fo ka se siraw ma,

minnu be temen Dakaro, Kidira, Kayi, Sajola ani Lulo fe. O siratige la, minisiri y'a jaabi k'a jira ko baaraw bolodacogo la, Kayi ni Loro ani Gogi cesiraw minnu ka gelén, olu baara nafoloko nesabora, fo baaraw bëna damine san 1999 la. A k'o temennen ko, Mali siradilan baarada «TP», nesinnen be siraw dilanni ma, minnu be temen Bamako, Jijeni, Sandara ani Jema fe.

A ko fana ko gudorón bëna da sira kan, min be bo Dakaro ka taa Kidira fo kase Kayi. A kotugunko sanuboyorow lasoroli-nogoyali kama, gudorón bëna da Kayi ni Kenéba ce sira kan. Nin bee temennen ko, minisiri y'a jira ko Kayi mara sirakow be kuncé ni siraw ye, minnu be bo Saraya, ka taa Kita fo ka se Kayi dugu yere kono.

A sorola k'a fo ko fen min ye Kayi ni Saraya ani Lulo sira ye, k'o kuma fora kabini tumajan, ka cogoya nini a la, kokandemeko siratige la, nka, k'a sabatili geléyara, k'o sababu ke nafoloko ye, ka masoro «pon» min ka kan ka jo «Faleme» babolo kan, o wari ma soro.

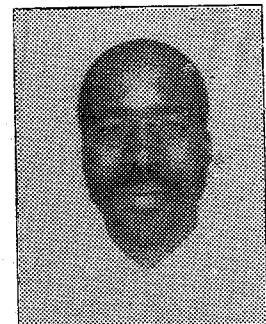
Minisiri Ibarahima Sibi ka kuma labanna, a y'a jira Kayi depitew la, ko n'a bora nin yoro kofolenw na, sirabaarako kuma fen o fen mana fo mögo werew fe, o y'olu tigilamögow sagona kumaw de ye, minnu te fangaso ka kuma ye.

A ko n'a kera cogo o cogo, sira dilanni, ka bo yoro do la, ka taa yoro do la, o nafa te fo k'a ban, nka, wariko de b'a bee lasa.

I.B. JARA
ni Amadu GANI Kante

AGORO-METEWO

Agoro-metewo ye baarada ye, min be senekelaw bilasira sanga ni waati bee la. Kolokani mara senekelaw ni Agoro metewo ka ciden kerékerénenenw ye nogo kumajogonya jumadon, okutoburukalo tile 24, san 1997, senekelaw ka nemogoyasola Kolokani. Agoro-metewo ye baarada ye, senekelaw ka kankaminka kunnafoniw lamé konuman, k'u labato ka ne, u focogow la sanga ni waati bee la; n'o kera, an ka sorow be yiriwa kosebe. Kolokani mara senekelaw ni Agoro-metewo ye nogo ye min ke o temenenan u ni senekelaw ni nogo ce, minnu ni Agoro-metewo be baara la waati bee la, n'o ye sanjisumanaw ye, ka bo kolokani arondisman bee kono, n'o ye Masantola, Jijeni,

Nonsongugu ani Kolokani n'a lamini duguw ye.

A nogo ye kera nininkali damadow kan, ka nesin senekelaw kelen-kelen ma, n'o ye i ye danni ke don min na, a kera sanji hake nalen min na, o hake, ani samiyé damine sanjiwnacogo i ka dugu kono. A nininkaliw kuncera ni samiyé labancogo kibaruya ye, i ka dugu kono, n'o y'a soro a'ka samiyé diyara, walima n'a ma diya, ib'okunnafonidi. Animateri bee be kuma i ka dugu kan, ni agoro-metewo nemogow ka nininkaliw jaabiw ye.

Kolokani mara senekelaw ka kibaruya la, Agoro-metewo nemogow ko samiyé fisayara kolokani mara kono. Nogo ye kuncera ni hakillajiginw ye, ka nesin senekelaw ma, u ka baara kuncebaaraw la, n'o ye samiyé soro jatebocogo ye forow kono. Senekela kelen-kelen bee b'a ka taari kelen soro hake kilogaramu da fo, an'a ka jekulu mögow bee ta, k'o seben bila ka taa Agoro-metewo nemogosoba la Bamako sannisan 1998 zanwiye kalo tile foloce. N be Kolokani mara senekeluntigw bee fo. N ma niné u ka nesogoba k'o, n'o ye Kekuta Sisoko ye.

Mamadu Jara
Animateri Npeseribugu

Dōnsen kura donna «PNVA» kōro

K'a damine san 1997, nowanburukalo tile 20 nan fō ka taa se tile 24 ma, Bōlōnaanituru ciyakēda, n'o ye «PNVA» ye, o y'a ka baara kūnfōlo jateminetōnsigi kē Segu.

Sene n'a nōkan baaraw bēe jenseñ ciyakēda de ye «PNVA» ye, dīne ka netaa yiriwali jekulu dō, n'o tōgō ko «IDA», o ye dēmē don Mali ma, min ka baara sinsinni na, an ka jamana kōnō, a ka san 3 sifileli bannen kō, minkuntaala tunb'a ta san 1988 na, ka t'a bila san 1991 na. O waati kōnō, bōlōnaanituru ka kewalew lawerela Ofisi di Nizeri ni Ofisiri la Segu mara kōnō ani Moti mara Ofisiri.

San 1992 ni 1996 cē, «PNVA» y'a ka baaraw jenseñ Mali seleke naani bēe la, walasa ka sōro yiriwa ani ka nōgoya don togodalamogow ka dīne latigēla, faantanya kēlelikadara kōnō.

Segu lajekelaw y'o san 4 temennen kelenw fēse-fēse, k'u ka nisondiya jira cikēlaw degeli konuman na dugukolo labaarali la anikungokōnō duguw ka netaako la balikukalan siratige la, min kera senekelaw bolo sababu numanyē, u yērew nēnaboli walew bēe la, u ka sigidaw la.

On'a taa bēe, Mali sene ciyakēdaw

nemogō 50 minnu ye nōgōn sōro Segu ka fara «PNVA» demejekuluw ka ciden yamaruyalenw kan, sanko «Banki Mōnjali», olu bēe benn'a kan ko baara kelen ninnu bēe ma kē nōgoya la. U y'a jira k'a gelyea yōrō dōwyekungokōnō yiriwaliminisiriso yēre ka yēlema bolodalenw ye, ka nesin a ka ciyakēda bolofaraw ka walew ma, i n'a fō : Jiko ni togodaw yiriwali feerew tiimeli ani cikēlaw ka yērelaben jekuluw sigili ka fara baarakelaw ladiyakow kan ani wari sōroli a waati la, ka don baaraw dafé. O gelyaw jatemineli ye tōnsigilaw wajibya ka dōnsenkura don «PNVA» seriwusi kōro. Bōlōnaanituru ka baara kunfilanan min waga bōra u fē Segu, o y'a sinsin baganko ni sigida lakananikokan, walasa ka cikēlawka sōro labugun ka t'a fē. Baara kunfilanan ye joyorōba di musow ma cike walew bēe la.

A pinina ka kunnafonidi lawerē ani ka balikukalanso hake caya fō ka se 4120 nōgōnna ma. Tōnsigilaw y'a nini «PNVA» fē; a k'a bolo mōnō bō jekuluw fē, minnub'a fē ka bilankōrōni jurudon nafa lasetogodalamogow ma. U y'a kanu Bōlōnaanituru baarakela faamuyalenw bēe k'u bolodayōrō dōn balikukalan na.

Basiriki TURE

Nōgōdingēko nafa ka bon

Amadu Tarawele ye senekelaba ye Jumanzana Farako. Sene ye Amadu don da la. San o san Amadu bē nōgōdingē laben; ni samiyē sera, a b'a k'a ka foro la; o kera sababu ye nōgo ka Amadu ka foro labo; wa a kera sababu ye ka a ka taari kelen sōro bonya kosebe.

A bē san saba bō, Amadu bē tōni 3 bō kōri taari kelen na; kaba b'o cogo la; jo fana bē ten. Amadu ye nafa caman sōro sene na; a kera sababu ye k'a tōgō bō Marakakungo kōnō. Amadu ko a b'a nini senekelaw fē, u k'u nesin nōgōdingēko ma; nōgōdingē nafa ka bon kosebe; a bē mōgō kisi tubabunōgo caman tali ma. O temennen kō, fē Amadu ko farafinnōgo ka ni ni tubabunōgo ye, ko farafinnōgo bē dugukolo nafa ka temen tubabunōgo kan.

Amadu Tarawele si bē 54 na.

Sheki Madu SO N°1
NTinenga.- Fana mara la.

Sikōpu jōyōrō

Sikōpu kera sigidoolo ye «C.M.D.T» «senekelaw ce, sabu Sikōpu jōyōrō be ka lakodōn dōonindōon «C.M.D.T» ni senekelaw ce kōorisēne siratige la.

Benkansēben fōlō min labenna «Sikōpu» ni «C.M.D.T» ce kōorisēnelaw ka gelyaw kan, i n'a fō kōrisi gelya kōridan waati la, turutokow, ni kōori cēbaliya joona, fō ka taa se kōri wari sarabaliya ma joona. Nin gelya bēe ma furakē «C.M.D.T» fēban; nk'a yecamanba bo a sira fē sisan.

«BNDA» ka jurudonko la, gelya dōtun b'a kan o la kosebe, n'o ye julaw ta fan ye; dōw k'u ma furunisériw. Olu de tun be senekelaw ni BNDA ce jurutako siratige la. N'a tun bōra misijuruw ni dabaw la, BNDA tun te sōn ka minen wēre jurudon senekelawla. N'imago tun be minen wēre la, i tun be taa i meleke julaw de la, walasa i ka fēnw ka sōro.

Julaw fana ka tōnōtun ka ca kojugu; julaw tun b'o wari bō «AV» duguw ye; d.1000 0 1000 cēma, dōrōme 100 y'u ka tōnō ye.

Julaw tun b'o wari tila u ni BNDA baarakelaw ce. Misali la, n'i ka wari ninita ye dōrōme baa 100 ye, jurudonbaga ta ye baa 10 ye nka baa 100 juru de bē dugu la. O de kōson BNDA tun te sōn ka wari jurudon «AV» duguw la, bawo u ka sōro t'o la.

Nka bi Sikōpu ye fu siri o ko sen na anw ka cikēmara la, n'o ye Marakakungoye; ob'a jira ko Sikōpu b'a jeniyōrō fin kōorisēne yiriwali la Mali kōnō bi.

Ne ka foli bē ka lase an ka Sikōpu nemogōba ma, Beni Siriman Sakō, an'a baarakelōgōn bēe lajelen.

Sheki Madu SO N°1
Sekereteri «AV»
NTinenga -Fana.

Burukina dugu do mogow ye jiriforo dilan farafinfurako kama.

Dugu do be Burukina jamana kono ko Guruga (Gourga) n'a be Yatenga kafo la, Wayiguya mara la, min ye togo soro kungo kono jiriw boli la, ka n'u turu dugu kono. U be jiri suguya minnu bo k'u turu o cogo la, olu de be ke ka farafinfuraw dilan. A jiriw

ne. O folo ye ja n'a masibaw ye, n'olu be jiriw faga, k'u labila ddogotiglaw ni tasumadonnawye, minnu be jiriw jeni, k'u ke finfin ye. A ko kungow be ka nagasi cogo min na Afiriki sahel jamanaw kono, n'ale ka nin feere n'a njogonaw ma tige yorow la,

dugu kelen-kelenna bee kono, a bena don ko furabolaw te kungow nagasililaw ye. A ko k'a y'a men ko faamaw ben'a ka jiriforo njogonaw dilanniko jensen jamana kono, walasa bee k'a ladege, k'u ben'o yorow ke furabolaw kamali yorow n'u kalanni yorow ye furaw bocogo numanna, min bejiriw kisisilatununni ma. A ko ale temenna o yorow kan k'a ban, bawo ale ma dan furako jiriforo doron ma, a ye jiri suguya caman werew turu, ka dugu lamini, sanjiko, neemako ani jiridenko kama, ka tila ka muso 20 sugandi, minnu b'a deme, ka baara nedon o senfe. A y'a jira ko jiri suguya 80 de b'ale ka foro kono, min kene ye taari tilance hake ye; a be fura minnu dilan, olu be Guruga dugumogow labo, fo ka s'a kerefe dugu caman werew ma. A jirala ko musokoroba ni Burukina dugu fila furabolaw te kelen ye, n'o ye Nagerewongo (Nagreongo) ani Hokoloru ye (Hokoulorou). Olu tun be jiriw dantemen tige, fo ka se toni kelen hake ma tile kono. U tun be banabaato mogo 2000 furake cogo bee la tile kono, o jiritigetaw tun ka ca kojugu. O de ye tinele yere ye.

**Bubakari Sangare ni Suleyimani
Watara ani Amadu GANI Kante.**

turulen be yoro min na dugu kerefela la, o ladilancogo b'i ko nakoforo, ka sinsan ke k'a lamini. Musokoroba do be yen, min togo ye Habibu Sawadogo, o de k'er'a jirituruko sababu ye. Ale faamuyalen be farafinfurako la ka temen a njogonaw bee kan. Dugu banabagato bee be lase ale de ma. K'a ta musokonoma ni jubatow la, ka se simmindenw ni seredenw ani den bananen suguya werew ma, fo k'a bila mogokoroba cemanw n'a musomanw na, a be fura soro nin bee ka banaw la, fo k'u keneyya. O temennen ko, ale de ye dugu animatirisi ye, n'o ye dugu musokun ye. O kama, npogotigi fara musomisen ani korobalen kan, ale de jolen be n'olu bee kunkow bolodali ye. O b'i n'a fo hadamadenyakow, soroekow, keneyakow, saniyakow, dennadonkow, ani sekow ni donkow. A ka furadilanko siratige la, a y'a jira ko fen fila de y'ale bila jiriw turuli n'u ladonna na, nin cogo la dugu kono. A folo ye kungo lasoroli taanikasegin mageleya ye. A filanany'a sirancogo ye kungo kono jiriw silatununkow

farafinfurako be dabila. A k'o dabilali te here ye jamanakonomogow ma, k'o sababu ke fen damadow ye, i ko tubabufura soro n'a songo geleyali; ddogotorosow ni musojigginsow an'olu baarakelaw hake dogoyali, fo ka se dugu caman yoroyanyali ma furakeliyorow la. O siratige la, musokoroba y'a fo ko dugu bee ka surun kungo do la, n'o ye hadamadenw furakeliyoro folo dilannen ye Ala yere fe, kabini a ye dinde da. O b'a jira ko furakeliko la, kungo kono jiriw de folola, olu de be laban fana. A k'o de kama, ale y'a cesiri jiriforoko la, nin cogo la, bawo, k'ale dalen t'a la ni fangalamogow bena se ka kungow lajenamaya, k'u to kanfilaflo la, kungow dondalako la. Dow ko ni jiriw tigera, kungow be nagasi, sanji te na, kuma te neema ma. Dow ko ni jiriw ma tige, mogow magocaman minnudulonen be jiriw la, o bee be sa. A ko nin bee la, jiri minnu be ke furaw ye, n'olu ma don tow cela, jiritigela bee be gosi ni bere kelen ye, ka soro furabolaw ka jiriko nafa dogolen te mogo si la. A ko n'o yoro faamuyara faamaw fe tuma min na, k'o feerewtige, k'u boloda jamana

Musow ka kooriboton

Ntinenga musow ye kooriboton do sigi senkan san 1997; a tondenw be se muso 42 ma; u be se ka koori toni kelen ni ko bo tile kelen; u tile kelen sara ye sefa baa kelen ye, a warisarali be bila ka tereti kono. Ton in kera sababu ye mogo caman ka a ne joyorosoro kooribola Ntinenga sisani. Ton kuntigi ye Manje Fonba ye; o ka dankan ye Fanta kulubali ye; ton ka cidew ye Fofa kamara ni Fatumata Kamara ye. Ne b'a nini musow bee fe, u ka Ntinenga musow ladege nin wale numan in na.

**Sheki Madu so N°1
NTinenga -Fana mara la.**

Kibaru Kanubagaw Kuma Yoro

Fasokan jetaa sabati man di

An be san bi saba ni ko bo bi; a kuma be nemogow ni komogow bee da: k'ank'an cesiri fasokan kalanni fe walasa jamana be bo nogo la. N'i y'a jatemine, o kuma b'in'a fo dalakuma; sabu a te waleya. N'a y'a soro a tun be waleya, baara numanba do kelen be an ka jamana kuntigi dagayoro la, n'o ye kuluba ye; fasokan dondalali taamasiyen tun ka kan ka jira yen. O te baara ye, ja dilannanw ye an ka jamana dönnibaabaw n'a kelemasa korow ni jamana kabakomayorow jaw dilan kogo la. Baara in kera ko numanba ye; nafa belebele b'a la, nka ne yere kelen bolo baara in kera tokaje ye, sabu ja ninnu kunnafoninw bee sebenen be kanyelete la. Osiratige la, ne y'a jira ko baara in kera tokaje ye. K'a ma soro, n'u tun y'a kunnafoni dow seben an ka kanw na, an tun be se ka d'a la ko fasokanw be taa ne. Nka nin cogo in na, a ka gelen kosebe; sabu n'i ye nin dakabana baaraba in kelen ye, k'o kunnafoni bee seben kanyelete la an ka jamana kono, o be mogow siga kosebe fasokanw ka jetaakola de! Osiratige la; n'b'a nini jamana nemogow ni jamana baarakelaw bee fe, fen o fen n'u koni tene ne nin dakabana baarabaw n'u joggonnaw ko jamana kono, u k'u jija k'a kunnafoni dow seben fasokanw na.

Sabu bamananw ka nsana do ko : «seli bafaga t'a wulufaga sa, sogo bee n'a dunbaga don». O koro te dowerye, kanyelete sebenni te fasokanw sebenni bali; sabu sebenni bee n'a donbaga don. Osiratige la, n'b'a nini jamanadenw bee fe, an k'an seko damajira ke, walasa fasokanw ka jetaa soro jamana kono, an'a kokan.

N balima malidenw, ce fara musikan, denmisen fara maakoro kan; an bee k'an cesiri fasokanko kana ke yefuge ka nafinko ye de! Sabu n'o kera jamana ka kunkorota t'o la, n'b'a

kuma te jamanadenw ma.

Ala ka fasokanw bee lajelen taa ne. An be kibaru baarakelaw bee lajelen fo. N be kibaru kanubagaw n'a lafasabagaw bee fo Mali kono an'a kokan; aw bee ni cesiri...

Yusufu Fane
Balikukalan karamogo
Bamako-Jalakoroji

Cetigilakaw ka kalanso dayelela

San 1997, Cetigilakaw ye kalanso kura jo. Cetigila ye dugu ye min be Kolokani mara kono. Kalanso in bonya tara k'a da kibaru kanu tondenw kan. O la, kibaru kanu Beledugu ton kuntigitaara kalanso in dayelel ntendend, desanburukalo tile 8, san 1997. Kibaru kanu tonden mogo woortun be kalanso dayelel kene kan, ka fara Cetigilakaw ka karamogonaanikan. Kalanden hake min tun be kalanso in kono, o ye mogo kem'e hake ye; musomannin tun ye mogo 10 ye. Halisa mogo minnu y'u togow di kalankama, olu ka ca kosebe. O la, dugumogow da sera kalanbaliya ma, koninna ke sababuyeka kunfinya kele ka bo u ka dugu kono. U y'a jira karamogow la, ko karamogoya te taa timinandiya ko. K'u k'a ko ke ni hakili ye. Dugumogow ni karamogow y'a jira konin kalanso in kera dakabanankoba ye u bolo Cetigila yan, bawodenmisen fara mogokoroba kan, bee y'a jira ko kalan te yoro minna, dönniya te yen; ko kalan te yoro minna, ben te yen; ko ben te yoro minna, jetaa te yen abada. K'olu y'a don b, ko kalan ye fenba ye. Wa jamana taalan ye kalan ye; dugu taalan ye kalan ye; sene taalan ye kalan ye; monni nibaganmara sitaa kalan ko.

Yeelen kura bora Cetigilakaw ye ntendend desanburukalo tile 8, san 1997. Nin bee lajelen temennen kofe, mogo minnu tun be kalanso in dayelel kene kan, n'o ye balikukalanso in ye, olu togow file: Gonba Tarawele ka bo Doribugu, Cekana Tarawele ka bo Doribugu; Sayoni Tarawele ka bo Doribugu; Sanusi Tarawele ka bo Sirado; Dafidi Jara ka bo Janjebugu, ani Zaan Jara ka bo Sirodo.

Gonba Tarawele
Doribugu -Kolokani mara

AN KA BEN

N balima cikelaw, an ka ben ka dabali tige walasa an ka lafiya; an segenna, an toorola; ka da mun kan? Nsonw b'an ko, baganw b'an ko su ni tile; u be ka tijeni ke cogo min na, u be k'a ke ten.

Min ye nsonw ye, u tugulen be cikelawla. Baganw bee besikenema; nka cikela kabaganmana sikenema, u b'a ta suwayi! Don o don, do be fara tijeni kan. San 1997, nowanburu kalo tile 2, misiw ye foro 9 de tije an fe yan Jebetaga, ka soro kangarida kera faamaw fe yoro bee la.

O ma bali tijeni ka ke. An ka sabali ka joggon faamu walasa jamana na taa ne. N ka foli be ka taa Musitafa Jara ma, ani Sori Jara, ka bo Jebugu.

Abudulayi Tarawele
Jebetaga- Moti mara la.

Nafa te kumamugu foli la

Nafa te kumamugu foli la, n'a te waleya. Ne Sungalo Tarawele be Sumayilake Kulubali ka kuma tijetigya. N'i y'sigibika arajolamen, walima jabaranin, n'o ye telewison ye, kuma min be fo Mali kono, n'o tun be waleya, sisan tun b'a soro Mali jora kosebe.

Nemogow min mana kuma, o be kalanko fo kosebe, ko an ka kan, ka an ka kanw kalan, k'o de nafa b'an kan. Nka nemogow timinan man di anwyere ka kankokalannina kosebe. N'i yere ye fangalamogow ka kuma jatemine, ko an k'an wasadon an ka kanw na, olu yere dun t'a baarake. Kalanso joli ka kan ka ke wajibi ye nemogow fe, kerengerennya la balikukalanso, lakoliso joli nafa ka dogokosebe. Misali la lakoliden keme o keme cema, mogo 8 doron de be baara soro; a to si te baara soro. Misali la balikukalanden 50 cema mogo 5, walima mogo 3 ye animateriye u ka duguw la. N'i yene ko fila da joggon koro, k'a laje, i b'a soro furance min be u ni joggon ce, o ka bon kosebe.

Sungalo Tarawele
Faradala - Guni -Kulukoro mara

Kanko ne n'a tine be nemogow bolo

N be taasi bila ka taa Seku Ture ma, a ka hakilila talenw na ka jesin farafinna ma. Ala ka a dayoro suma. Ala kan'a hakililaw tunun joona. Min ye kanko ye jamana kono, nemogow de ka kank'a don dala; n'o ma ke, u m'u ka baara do ke, wa baara kologelenba.

Bee b'a don ko «nsosan fila te se ka gen pogonfe, n'u sogo ko b'iye». Kan kelen pewu ka ta, ka musakaw don odafe, k'a barikaya, k'o kalan fense jamana kono, i n'a fo tubabukan ni larabukan kecogo. O koro te ko kan tow ma jate. Kan si te tunun Mali kanw na bi jamana kono.

A misali : Ni bamanaden taara Yelimane, a b'i dege sonikekan na walasa k'a ka sigi diya a bolo. Mijnaka mana taa Tumutu, a be koroborokan fo. N'i ye jateminne ke, mannikakan, bamanankan, kasonkakan, olu bee be talike pogon na.

Nemogow ka bamanankan ta; k'u wasa don o la, k'o kalan fense jamana fan bee fe. A ni tubabukan kana dulon pogon na cogo si la. A kalandenw ka kalan ka kunce ni kunkorotaseben. Ni u tilala kalan na, u be se ka bila minisiriso fila ka bolo kan : kalan minisiriso, ani seni minisiriso, k'u fense jamana duguminsenw kono, n'u nafaba be o yorew de la.

Jamana kono, ne ne be ko damadou la, olu t'an ka kanw sabatili sira ye abada : An ka nemogow ma bere semé an ka kanw na kokan, pogonyebaw la.

- Denmisenniw ka kumabulon (denmisenniw ka parileman) wari nini sira don wa ? tari nemogow nonabilaw ninito don ? walima dije nini sira don, min yere nafa bena ke Mali bolo togo gansan doron ye ? Nin demisenniw be tubabu kan pileku, pileku cogo min na, n'u tun y'o don u

yere ka kanw na, o de ka fisa yere negen ye. Nin be tubabuw de kunnawolo, sabula, ubesig'anna yoro mink'a foan b'a fe k'u ka kanlagosi an taw ye, u be girin ka ko kuraw ke, minnu be tali ke fenninw na, walima hakililaw la.

Ante se ka kalo ke, n'an m'a men arajo la ko Faransi ye wari di ka ko do ke, walima ko ciden do nana badenya kuma la. San 1997, setanburukalo temennen, Sheki Modibo Jara seginto ka bo Mali la, Faransi latalitanina do ye a pininka a hakilina la tubabu jekulu koye kan, n'o ye «Farankofoni» ye. A y'a jira k'a fo, bi bi in na, anglekan kalanni nafa ka bon dije ka taajje sabatili sira yere kan. Nemogow yere kumacogo, u kecogo, ani u ka waleya kecogo bee b'a jira ko mankanci don, minnu te waleya; nka u b'a ke dagabondala ye. San kelen mumu kono, don kelen pewu, n'o ye setanburukalotile 8 ye. Omanatemen, a banna, bee b'i yere ye.

Nem'a men fo lo kominisiri wulila taama la jamana kono, ka fan bee yaala, ka jesin kank'o doren ma. Ee ! kenyrela dan ye kolon-kono-boci ye, k'an yere soro; an be min nini, o ye ka kow bee ke saniya kono. Jonw y'o kow kebagaya ye? Jamanadenw ! Jonw y'o kow kecogo nejirabaga, n'a keko numan, n'a kolosili kebagaw ye ? Nemogow !

Ayiwa, a nena, nemogow; a tijena, nemogow. A te i n'a fo jamanaden ka kan k'i sigi k'i bolo fila da i sen kan, ne m'o fo, nka n'a fo ra min ka ke, o ka ye waleyaw la.

N te se ka korofo in laban, ni n ma foli jenjon bila ka taa kibaru baarakelaw ma; okofe, taasi bila ka jesin Abudulayi Barima. Ala ka lahara k'a ma lafiyayoro ye.

Adama Danbele
Otiwale ka lasigiden
Donbila- Kati.

Mun ye kibaru kanubagaw sendon kibaru feereli la ?

Bamananwko «jibe don kola doonindonnin». Kibaru nemogow ye jateminne ke ko don o don kibaru

kanubagaw be ka caya, nka kibaruseben soroli ka gelen yoro dow la, k'a sababu ke a lasecogo ye. Ohukumukono, kibaruseben nemogoyaso ye a yamaruya ko ni mogo min b'a fe ka ke kibaruseben feerebaga ye, o be se ka seben ci kibaru nemogoyaso la, k'a jira k'a bena ke kibaruseben feerebaga ye.

Ne Siyaka Kumare yenafa minnu ye baara in na o dow file : A kera sababu ye, mogo caman ka se ka kibaruseben sorjoona, ani ka baara do di a kanubagaw ma, k'u walenumandon. A bena ke sababu numan ye ka kibaru yiriwa ka t'a fe, ni a baaraw kera u kecogo la kibaru kanubagaw fe. Ne b'a jini kibaru kanubagaw fe, u ka baara in ke ni jelenya ye, ani timinandiya, walasa kibaru baarakelaw ka se ka kunnawolo soro baara in na.

Bamananw ko «don bee n'a dugujeke don». Kibaru ka yiriwa sira do file nin ye, fo n'an ma se ka a taama; Ala k'an kisioma. Kabinisan 1982, ne Siyaka Kumare be seben ci kibaru nemogoyaso la.

Kibaru kera sababu ye ka kumada di senekelaw ni baganmaralaw ani monnikelaw ma; ka kunnafoniw jensen. Nka do ka fara kibaruseben new kan, k'a bo ne 12 la, ka taa sanfe.

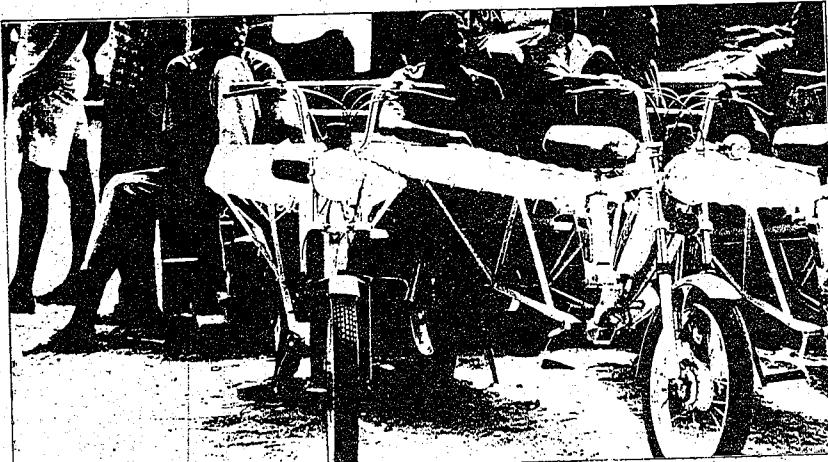
Siyaka Kumare
Fiyena-Kulukoro mara

«Anbilansi» motoma bë ka sanga soro Afiriki togodaw la.

Faransika do ye mobileti joyoro n'a nafa, n'a n'ecijate mine Burukina Faso jamana kan, k'a ye ko yenkw b'u magow bës n'e moto la. U b'a ke takisi ni

donitalan ni fën caman werew ye. Nka; ale ye hakilina kura min sor'a la, o nögön ma deli ka ke dijnë kono folo; ni Tirakodugute, n'oye Burukina togodanin dö ye. Ala ni Faransi funankénin in sababu la, Burukina hadamadenya demejekulu dö, n'o ye «Welayi Burukina» ye, o ye barankari siri mobileti la, k'a ke banabaatotalan ye dugumisenw ni dogotorosow ce.

A mobileti suguyaw yeko folo Burukina ciklaw fe, ka barankarijan koorilentuguseli la, k'a konona laben ni bagi bilenman ye, olu miiri la, k'u dilanna nsere nimelön donide kama, ka taa n'u ye Bobo sugufiyew la. Ciklaw dabali banna, u kelen k'a don ko moto ninnu dilanna luxurato tali de kama, k'u lase dogotorosow la

joona, i n'a fo «anbilansi» b'a ke cogominna. «Anbilansi» kura indiyara Tirako dögotoroso kuntigi ye, f'a y'a jira, k'a nögön baarakemin te ale bolo. Ako sisan; ale bë se ka taa bo a ka banabaatow ye, minnu bë wulakolonw kono, fo k'u sama furaw fana na; wa a na se fana ka taa banabaato deselenw nof, a ka «anbilansi» motoma la. Mobiletininnu nafa bonya yor dö ye u lakodönni ye farafinna dugu caman kono, bawo u songo man ca; u bë se ka boli sira bës kan; u minenw da man gelén wa bës bë se k'u dilan. A jirala ko «anbilansi» motoma ninnu bë ka jensen farafinna dugu caman kono, hadamadenya demejekulu sababu la.

Dominiki Dewo
Basiriki TURE

Pon kura bëna dilan Abijan

Yamaruya dira Buyigesi ni «SETAO» ma, u ka pon kura dö jo Abijan. «SETAO» ye Buyigesi nonabila ye Abijan dugu kono. Nin ye Abijan pon sabanan dialanto ye. Ponba folo tøgo dalen don FOFOYI Buwani la ; ponba filanan tøgo dalen don SHARILI Degoli la. Mobilii 145.000 bë boli ponba körö sanfe.

Pon kura bëna dilan san 1998 feburuye kalo la lagini sanfe. Pon in bë Marokori ni iriwiyera kala nögön na. Pon in janya ye km 1,56 ye. A bëna ke sababu ye ka caman bo ponba körö fila ninnu ka jama la. Pon in musaka bëenna faransi warì miliyon 860 ma. Bankiw ka ton bëna a jo ni faransi warì 660 ye. Këmëkëmë jate la Buyigesi niyoro ye 80 ye; a to 20 ye goferenaman ta ye.

Badama Dukure.

Koorisene

Ni n ko koorisene, Kita mara koorisene ko don. Eye kura ye anw fe yan; anw ni baara, anw ni cesiri caman. Koorisene, e yere ni timinandiya ! Koorisene, i ni togo duman, i ni togo goman.

Koorisene, ko e be jamana balontanya; koorisene, okana itoço; i kecogo numan de ma don koorisene, foroyelema cogo numan senefenw ni nögön ce; koorisene, o ye e haminanko folo ye. Koorisene, e ma na i yere kelen kama.

Koorisene, i ye senefen bës wele. Koorisene, ni e kecogo numan sabatira, ni jamana ma fa, jamana te kongo. Koorisene, i donna kucala, i bëna don Kita.

Seriba Dunbiya
Balikukan Karamogo
Nafaji Kura-Sebekoro

Dugu saba mogow ka baara

Dugu saba bë anw fe yan, minnu ye kalanso kelen-kelen soro; tubabukalanso ko don. Kalansow jora dugu minnu na, olu file : Fulabugu, Wenja, ani Nkeneya. Dugu saba ninnu ye wari tilance sara, walasa kalanso ka se ka jo. Poroze dö bë yan, o fana ye wari tilance sara.

O de la ne bë dugu saba ninnu mogow fo; ka poroze mogow bës fo. Ne ka foli be kibaru baarakelaw ye

Jofilen Jara
Mamurubugu Wenja.

Denw ma tine, mansaw de tinenen don

Ne bë Siyaka Jara ka kuma sementiya. A ko ceganaya fisayara musofuru ye. Siyaka ma fosi fo tine ko. Bawo n'i ye muso furu sisan, a bë min ke faso la, a t'o ke cela la; a bë to boliboli la faso ni cela ce, faw te fën fo; baw te fën fo. N balimaw, furu dabora o kama wa?

N'i ye ne nininka, denw n'u mansaw je ye denw ka kokstaw ye. O la, denw ma tine, u mansaw de tinenen don. Wa a ka ca balimafuru de la kosebe. N b'a nini denmansaw fe, u k'u jo u joyoro la, n'o te furuko to tora togo ye sa de! Bawo muso ka ni a cela la ka temen a faso kan. N bë Siyaka Jara fo, k'a körökörö.

Sheki Madu So N°1
Ntinenga - Fana mara

Furu ma dabo o kama malidenw !

Bi furu kera min ye, mogo se k'a fo ka se a dan na tugun; bawo waajulikelaw b'a fo su ni tile; donkilidalaw fana b'a fo donkiliw la su ni tile bee; fosi ma se ka b'a la. Furu musakaw cayara kojugu. Musomanninw fana te se ka baara ke. N'i yemusomanninw sigikeme o keme, i b'a soro minu be furu bonya, olu ye 20 ye, a to 80 la, minnu fana be baara ke olu ye 18 ye; a to 62 la, n'i y'a kolosi, i b'a soro 31 ye togodalamusomanninwye. Olufana bannen don furu ma sisan k'o sababu ke dugubakonsta ye.

Folo, togodalamogow tun be siran dugubakonmusomanninw ne; nka sisan, togodalamogo dow be ka taa furu nini dugubaw kono, k'o sababu ke musomanninw ka denwolo ye togodaw la. Folo n'i tun ye togodaladen soro, i tun ye muso laadiri soro; i tun ye baarakela fana soro. Wa dugubakono furufen ka nogon ni togodaw ta ye sisan, bawo togoda furucifen ka ca ni furu wari ye sisan. Jidon o, sodon o, yeredon de nogon te. N balima musomanninw, ani denfaw, ani denbaw, a' ye doonin bo furufen na. Folo furu tun ye danbe ye, nka sisan ta kera sannifeere ye, i n'a fo bagan santa sugula. Furu ma dabo o kama malidenw.

Gonba Tarawele
Dribugu - Kolokani.

Beledugu dögötörök

Bamananw ko kumajuman kelen fo ko tan ka fisa ni kumasi tan foli ye. Min ye Beledugu dögötörök ye, halisa yorodowbeyan, oluni dögötörök ka kan; sabu n'i ka mogo banana yoro dow la, i te dögötörök soro fo i ka kilo 15 taama.

Ne b'a jira nemogow la, san 1997 kera cogo min na, n'a fora ko san

1998 be ke ten, a te diya de ! Wa n'i ye ateminke, halisa nin waati la, bana damadow be yansisan, minnu be ka mogow faga Beledugu kono. Sisan, bana minnu ko don, olu ye kanjabana ni kunfilanintu ye. Ne ye batakicamanci nin yoro. Kan ka temen. Nka bamananw ko ni mogogenfen ma jo, i te se ka jo de ! Ne b'a nini nemogow fe, halisa yoro dow be Beledugu kono, u k'a laje ka dögötörök lase o yoro la. San 1997 kono mogo hake min sara, n'a fora ko san 1998, o nogon ka ke Beledugu kono, a te diya de !

Soyiba Jara
Kodumala-Nesomugu.

Ben ni benbaliya

Dunun kasikan ye dugujekan ye. Duguje te temen dugu kan k'a ka dögo. Duguw be sigi, si sigikan ni si ta te kelen ye. Mali cikedugu ka ca, u sigiyorow te kelen ye. O ko fila de b'u yiriwacogo bo nogon na. A dugu fen o fen, n'a be yiriwa, a b'i sinsin ben de kan, bawo benbaliya ma deli ka ko dilan. Mali kono, dugu caman be sira numan kan, u be yiriwali sira kan. Dugu yiriwatowhake min be Malikono sisan, o b'o seereya. O dugudenw bee be don da kelen fe, ka boda kelen fe, u be kan kelen fo. Dugutigi ta y'a ka dugu ye, dugudenw b'a bonya; dugutigiseerew tilennen don; u be dugutigi deme; u be dugudenw bilasira konuman. Fosi te sira soro dugu kono benbaliya sigilen nena, fosi te jidi benbaliya nena, kuma te k'a barika, hali hakili numan bangeli n'a barikali. O la, duguyiriwatow ma bange benbaliya kono, u bangera ben min kono, u ka do far'o kan halibi. Dugu minnu be, niton ma se ka sigiyen, u ka filelik'ukerefe, u be ben yeelen ye, ben min kera sababu ye ka Bendugu sigi. Ben ye Bendugu sigi nogoya ka soro k'a lajiidi, ka balikukan sabati, ka dunkafa sinsin, ka Bendugu yiriwa.

Bendugu yeelen duman ye sira jira dugu tow la. Kowere te benbaliso kono goya ko, ko were te benbalidugu fana kono goya ko. Benbaliso ye don do tomon ye, wa Benbalidugu fana te kisi tomonya ma. N balimaw, Ala k'an kisi benbaliya ma, Ala ka ben don an ka jamana kono, Ala ka kibaru taa ne kosebe...

Yusufu Fane
Jalakoraji- Bamako

POYI : Bolonaanituru «PNVA»

He ! nin fije bora min ? Fije duman N'i ko jonninkunandi, a fo sababunuman.

Awo, o ye tije ye.
Bolonaanituru y'o sababuya ye.

Njunun te san soro juru ko.

Awo, o fana ye tije ye.
Bolonaanituru y'anw dege senet, baganmara,

Sigida lakanani, balikukan ni dugu yiriwali la.

Ko don o dan nana si man ca.
Ko n dege nin na, sann'i ka n son nin na.

Bolonaanituru sigira o de kan.

He ! nin fije bora min ?
A' y'aw jama, a' y'a fo ko nin here bora min ?

Nin here bora min ? Here caman.
Nin nogo bora min ? Nogodinge.

Awo, nogodinge nafaw yere :
Dugukolow Iakurayara.

Cikela lafiyara. Nesuma sera.

Hami banna. Anw ham banna.

Idirisa JAWARA
Cikela Jakobugu
Segu mara

Keneya

Bangebolodali wajibiyalen be mögöw bëe ma, n'u ye san 40 soro

Mogo minnu faamuyalen be keneyakow la, olu y'a jira ko ni hadamadenw ye san 40 soro, cew fara musow kan, o t'u bali ka den soro, ka d'a kan, o tuma la, u ka kene kafonogonya la cogo bëe la, n'o ye ceko ni musoko ye. Cew be se ka den soro fo ka t'u koro. Muso san 40 tigiw tilance fana be se ka den soro. Dow yere be bange, ka soro si temenna san 40 kan. Nka, on'a taa bëe, bange da ka di muso san 20 tigi ni san 30 tigi la, ka temen san 40 tigi kan, kuma te korobalenw ma. O be soro bange geleya cogo de la, olu ma, fo ka s'u yerew n'u ka denwolotaw banani ma. A be bana bila dow musoya la fo ka se jolibon kötigebali ma. A be dow bila denfinjetow ni lujuratow wololi la. Dow yere n'u den te bo a la. Olu be to musokelé la.

Nin bëe de koso, dögötöröw y'a jira ko bangebolodali wajibiyalen be cew ni musow ma, n'u ye san 40 soro. O siratigela, uy'a fo k'a wale be damine ce ni muso benni de la folo bangebolodali cogoya kan, ka masor'a cogoya ka ca. Farafintaw b'a la, i ko tafow ni jiri dilannenw. Tubabutaw b'a la, i ko furakisew, mananinw, cew ta ani musow ta; pikiriw ani wolonugusiri. Yeremine fana b'a la, waati jate minelen kono, wali kafonogonya yere dabilali, k'a da ko dow kan, minnu be ben ce ni muso ma.

A jirala ko Ameriki jamana kan, n'i ye muso keme ta, minnu si ka ca ni san 40 ye, n'u t'a fe ka den were soro tugun, ib'a soro 47 b'olula, minnu y'u wolonugu siri, k'u yere lafiya. Wolonugusiri min be ke dögötöröso la, o be se ka ke muso bangela bëe la. Wolosiko t'ale la. Muso 10.000 nininkara Ameriki kono, olu bëe y'a jira ko wolonugusiri de ka fisa ni

bangebolodali cogoya bëe ye. Dögötöröwyerewkok'abemusodenso, n'o ye «owéri» ye (ovaire) tanga banajugu do ma, n'o ye «kanséri» ye(cancer). A kera cogo o cogo, u y'a jira ko bangebolodali te kunfeko ye. A cogoya döw be ben mögo döw ma, a te ben döw ma. O de koso, dögötörö minnu b'o yorow don, olu be nininkali caman ke, ka soro ka cogoyako dantige. O be tali ke bana suguya caman kan minnu be mögöwla, n'o b'u bali ka cogoya do kun, ka temen do kan. O b'i n'a fo jolicayabana, sugarocayabana, dusukundimi, ani sigaretimin mafiyenakow.

Nin bëe la, ni mögo minnu t'a fe ka den caman soro, k'u kundoni girinya ka t'a fe nin geleya waatila, wali ka banajugu sidonbaliw ce k'a k'u yere kan gansan, olu ka kan k'u janto u yere la, k'u yere tanga kafonogonya latombali ma, walasa k'u kisi segen ni yekofila ma, u ka dinelatige furance kono.

Amadu GANI Kante

ma, ka soro a man di u ye. U be na ni konotijé fana ye, ka fara cénimusoya banaw kan i n'a fo sida. A ka c'a la musomanninw be denbatigiya ke ka soro u ma se. Musomanninw ka teli ka kono ta, k'a sababu ke, u te mananin sidon; cew be bindöwkan. Sentanjamanaw kono npogotiginin minnu si be san 18 ni dugumala ce, olu ka saya ka ca siye 5 ka temen npogotigiw kan, minnu si b'a ta san 18, ka t'a bila san 25 la. Dije kono, musomisennin minnu si b'a ta san 15 la, ka se san 19 ma, keme-kemejatela, olu ka den sorotaw ka ca ni 10 ye. Ajirala ko npogotiginin minnu b'u konotijé, olu hake b'a ta miliyon 1 na, ka se miliyon 4 ni koma. Wa kasaara b'a caman soro, k'a sababu ke konotijecogo jugu ye. Konotijé be sariya soso, wa minnu be konotijé ke dogo la, o caman t'a baara nedon. N'a bora bana tow la, n'i ye denmisennin mogo 20 ta, i b'a soro cénimusoya bana be mogo kelen na.

Badama Dukure

Denmisénw ni cénimusoya bana yélémataw

Denmisén minnu sib'a ta san 10 na ka se san 24 ma, olu hake be se miliyari ni tila ma dije kono bi. Olu la keme-keme jate la, i b'a soro 85 be sentanjamanaw kono. Minnu si b'a ta san 10, ka se san 12 ma, n'u be dugubaw kono, keme jate la, 600 bëna fara olu hake kan (600%)

Sentanjamanaw kono, denmisén minnu be don lakoli la, n'u be se cemance kalanyorowla, keme jate la o npogotiginniw te temen 13 kan; cemanninw ta ye 22 ye, keme-keme jate la.

Denmisén minnu si b'a ta san 10, ka se san 14 ma, dije kono, olu hake sera miliyon 73 ma.

Denmisennin minnu be cénimusoya damine joona, olu de ka ca kosebe. Cénimusoya minnu ma kolosi, olu ka teli ka konobara lase musomanninw

NTUMUNIN - KONODIMI FURA YE CANGARA YE

Bana do be an fe yan sisán, bana juguba. Bana in ye konodimi de ye; a be ntumunin don mögöw kono. Ntumunin in fana be hadamaden konofenw de dun. N'i y'a men ko dumunin be mögo fa, o k'a soro a be to i kono. O la, ntumunin be mögo o mögo kono, o ka hadamadenya te sabati abada; denmisén b'o la, mögököröba fana b'o la.

Fura minnu be bana in kèle, olu file: Ni ntumunin be mögo min kono, i be cangara fura tobi, k'o ji min; walima i be petöröli döönin min. Nin fura fila de be ntumunin faga, ka konodimi in fuçake. O la, ne be dugawuke, Ala ka banajugu intemen an kan here la. Ala ka si kuntaalajandikibarubaarakelaw be ma.

Solomani Kulubali
Dörbuguni - Kolokani mara la.

An balimamusow a' ye sabali

Dirisa Pileya ye ce dafalen ye. A si selen san 25 ma, a ye muso kelen furu; o togo ye Yelika Pileya. Kabini Yelika donna, Dirisa ma hore ye pewu. Tooro cayalen, Dirisa ye muso were nini, walasa Yelika ka sabati. Muso filanan togo ye Hawa Pileya. Hawa nalen ma fosi bo Dirisa ka tooro la; muso fila ka tooro juguyara, fo ka so konona nege bo Dirisa ia. Don kelen, Dirisa bora so kono, ka na baarakyora; baara jiginnen, Dirisa ye so kelen nini tubabuke fe baarayora la, ko a be si o so kono. Tubabuke ye so kelen di Dirisa ma. Dirisa tora yen, a ma segin du kono tugun. Muso fila yetile saba ke, u ma u ce ye. U wulila ka don dugu kono, k'u ce nini. Yelika de ye Dirisa ye folo. Ce yejen, a ma fosi fo Hawa ye. Ni su kora, Yelika b'i den ka taa si. Dirisa fe, ni dugu jera, u muso fila be taa u ce nini. U ye kalo saba ke o cogo la fo Yelika garisegera ka soro. Hawa te fosi kalama. Hawa kelen ka Yelika konoma ye, a ye sinamuso in kolosi. Sufi Yelika bora, Hawa yere bora ka tugu Yelika ko. A taara a soro Yelika ni Dirisa sigilen be. Hawa ko: «Ah-ah-ah;- aw meennan h kan; sisani n bora aw kalama. Aw ye wuli an ka taa so. Yelika ko: «a to an ka meen i kan, e nana n ce soro n bolo, ko i bena o mina n na." Utaara so. K'ata o don na, Dirisa ma toco si ye tugun; muso kelen-kelen be fe suguya be ke Dirisa ye. Dirisa ka soro ka lafiya. Nde Mamadu Jara fo, anikibarulaselaw sene.

Ali Katile
Gana-Jene Kubeda la.

Folo mogow tun tooren don; unaninen tun don fo ka nani ban. Folo mogow tun be ko caman muju; an be don min na ikobi, n'iyo kow da bi mogow, kan min be anw da, an t'o fo. Bamananw b'a fo ko masake bee n'a tile don. N balimaw, an b'o misali fen min kan, o ye danfara min be sisani kow ni folo kow ce. O de la, bee b'a don

ko folo mogow ye nani min ke, anw bi mogow te sek'ok. Ola, ne b'a nini an bi mogow fe, an ka here ke an yere kan.

Solomani Kulubali
Doribuguni - Kolokani mara

Dijes kono kanw ka ca ni 10.000 ye

Dijes seleke naani tonba «ONU» ka bolofara min nesinnen don kalanko, seko anidonkoma, n'oye «UNESCO» ye, o y'a jira ko anglekan folen don kosebe dijes kono; mogo miliyari kelen ani miliyon 700 be anglekan fo dijes kono; mogo miliyon 470 ka todunkan don. Siniwakan be fo mogo miliyari 1 ani miliyon 100 fe dijes kono. Faransikan be fo mogo miliyon 124 fe; alimankan be fo mogo miliyon 121 fe. Endukan be

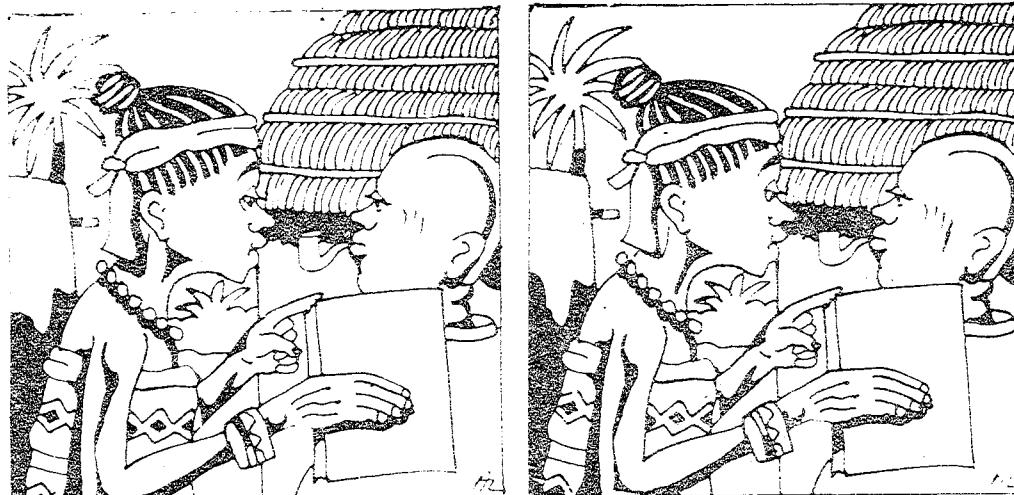
fo mogo miliyon 418 fe; Esipanolikan be fo mogo miliyon 372 fe.

A sabatira nin jatemine senfe ko kanw bisigilen tun don k'a ke hake' min ye, u ka ca n'o ye siye fila; wa u ni sali ce ka jan ! Kanw bee lafitinin ye bikiyakan ye; musokoroba kelen doren de y'okan fobaga ye, min si be san 87 la. A sigilen don Kameruni ni Nizeriya furance la, Furu-Aya dugu kono.

Badama Dukure.

TULON

Nin desen fila dilanbaga y'a dab'a kama, ka fili 10 k'u la. A' y'olu nini.

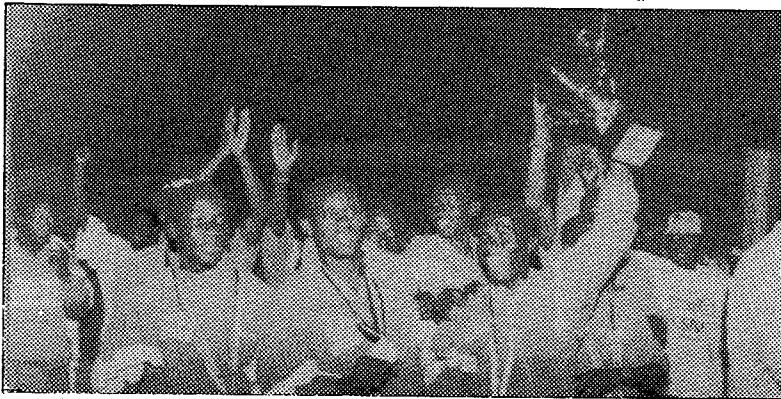
Musikro ja, 8) - Tabasdagia, 8) - ja d'be kan kan, 10) Musikro nugu.
4) - Muso jekilli, 5) - Liburu min be tegge kan, 6) - Ci minnu be defuruku kan, 7) -
1) - Jiriju, 2) - Bololangege min be bolokan na, 3) - ja min be kogo kan.

KRC

Banzuli janio dyara Mali samatasegew la

K'a damine san
1 9 9 7 ,
nowanburukalo
tile 28 na, ka t'a
b i l a
desanburukalotile
7la, Malin'a kerefs
jamana 6
ntolatanna janaw
ye katabaanaani
ke, Banzuli, n'o ye
Ganbi jamana faaba ye.

Jamana minnu y'ukogoda noggona
Ganbi jamana kan, o ye Mali ni
Kapuwéri ni Moritani ni Senegali ni
Gine ni Saralon ani Ginebisawo ye.
Nin jamana 7 ntolatanna janaw ye
noggona soro noggondan minna nin ye,
otogoden don Afiriki fasokunmabo
cefarin do de la, n'o ye Amilikari
Kabaraliye. Ladiyalifen min labilalen
don «Kupu Kabarali» janaw ye, nin
y'a siñe fila ye Mali k'o soro. An ka
jamana y'a ta siñe folomin na, okera
Bamako san 1989 kunbenw kene
kan. O don, Mali ye Gine joosi kuru
3ni0. San 1997, desanburukalotile
7, Mali samatasegew ye Senegali
mine 1 ni 0, ka kupu yalon ka bo
Senegali warabaw nekan. Mali ka
kuru 1 donbaga kera Salifu Keyita
ka balontan ekipu funakenin do ye,
min togo ko Mamadu DISA.
Mali ye Kupu Kabarali min ta ninan,

Peresidan Alifa Umaru KONARÉ de
y'oda jamana 7 kofolen ninnu janaw
ni noggona ce. Ala barika la, Mali
samatasegew y'u ka peresidan
kunnawolo ni kupu nali ye Bamako.
Sanni an ka jamana ka ninan kupu
Kabaralita, an ka samatasegew ye 0
ni 0 ke Gine fe folo. O ko, u ye
Ginebisawo dasi kuru 6 ni 1. An ni
Saralon ta kera filaninbin ye, kuru 1 ni
1. Kupu labenna jamana min yere fe,
n'o ye Ganbi ye, Mali janaw m'olu
neda laje, ka hine u la. U ye kuru 2 ni
1 k'olu la, fo ka n'a laban Senegali la,
o min tun b'a fe, k'i kankan u ni
ladiyalifenba ce. Nka samatasegew
ye kuru 1 min don Senegali warabaw
la kabini ntolatan kungolo sanga 18
nan, o ma se ka bo, fo ka taa file fiye
yoro min, k'a jira ko Banzuli janaw ka
noggondan kuncera ni Mali
samatasegew ka janaya daliye kene
kan.

Basiriki TURE.

Dipe ntolatanna janaw ka san 1998 kundanu

Alamisadon, san 1997, desanburukalotile 4, dijne ntolatanna jananw ka san
1998 kunbenw kalafili kera Mariseyi
farikolonenajeysor kene ka kan, n'o ye
Faransi dugu do ye.

O kadara kono, kulu 8 minnu sigira
senkan, o balontanna warabaw ka
jamanaw tila-tilala cogo min na, o file :
1 - Berezilini Ekosini Marokuni Norwesi.
2 - Itali ni Shili ni Kameruni ni Otrishi.
3 - Faransi ni Afiriki-Di-Sidi ni
Makanjamana ni Danimariki.

- 4 - Espaini ni Nizeriya ni Biligari ni Parageyi.
- 5 - Olandi ni Beliziki ni Kore woroduguyanfan ni Mekisiki.
- 6 - Alimani ni Amerikenjamana ni Yugosilawi ni Iran.
- 7 - Uruman ni Kolombi ni Anglejamana ni Tinizi.
- 8 - Arizantini ni Zapon ni Zamayiki ni Korowasi.

Basiriki TURE

DOROGU YE FA DON

DENMISEN CAMAN NA

Ee ! N balimaw, aw ma don ko kunun
ni bi te kelen ye, anw danbe tununna,
aw ma don an ninena an bokolow ko.
Olu tun te min ke kabini folo, anw b'o ke
sisan; o sababu ye mun ye ? dunta ani
minta.

Anw ka masake minnu temenna, olu
tun b'a fo ko ce minbali te mone bo; nka
olu ka dunta latomnen tun don. Minfen
minnu tun ka ca o waatila, olu ye noppo
ye, ani korokorokunba, ani diji.

Nka sisan ta kelen be doreguta ye, fo ka
fa don denmisew na. O doregutu ye
misemmannin ani taba, ani kayikayi ani
bilenbilennin ye. Ninnu de kelen don
sababuye ka denmisencaman kunkolo
wuli. N'i ye jatemine ke, i b'a soro
musomannin fato ka ca sisan. N'i tun
y'aklosi, folofolofatotun manca kosebe;
nka sisan, k'a damine san 15 la, ka t'a
bila san 30 la, olu fato ka ca kosebe. Wa
nin fen kofolenw de ka ca togodaw la.
Folo a tun be fo ko den- kelen-
demebaga, o y'a soro, a tun ma don ko
furakise be hadamaden halaki. Fato-
marayoro, n'o ye kabanoye, o te se ka
furakise ka fato furake abada fo n'a tige
ye furakiseta dabila. Folo fa tun ye Ala
noye walima dabalifa, olu tun be furake.
Nka sisan fa te se ka furake .

Gonba Tarawele
Doribugu - Kolokani

